

Hans de Bie, sectormanager melkveehouderij Rabobank

FINANCIER TOETST DE

Hans de Bie roept melkveehouders op om bij investeringen goed te letten op de duurzaamheid ervan. Rabobank neemt de duurzaamheid van de plannen mee in de beoordeling van de financiering.

Het gaat goed in de melkveehouderij. Stopten voorheen jaarlijks 4 procent van de melkveehouders, afgelopen jaar waren dat er veel minder. Vanwege de goede melkprijs boeren ook veehouders die er straks mee willen ophouden nog rustig even door. Nederland telt momenteel circa 19.000 melkveehouders met een gemiddeld melkquotum van 600.000 liter. In 2015 zullen er naar schatting nog 15.000 melkveehouders zijn met een gemiddelde melkproductie van 800.000 liter. En in 2020 zullen er nog 11.000 veehouders zijn, met een jaarproductie van gemiddeld 1,2 miljoen liter. “De schaalvergroting zet volgens ons hard door”, zegt Hans de Bie, sectormanager melkveehouderij bij Rabobank Nederland. Wel heeft de melkveehouderij te maken met een behoorlijke vergrijzing van de sector. Uit de gegevens van het CBS en AgriDirect blijkt dat 30 procent van de Nederlandse melkveebedrijven een bedrijfshoofd heeft jonger dan 45 jaar. 70 procent is dus 45 jaar of ouder.

Gunstige vooruitzichten

Alleen 2009 was een slecht jaar, maar de jaren ervoor en erna waren goed. En ook de vooruitzichten lijken prima. De Bie verwacht dat de melkprijzen in 2012 iets lager zullen liggen dan in 2011, maar er zal prima mee te boeren zijn. Volgens

Hans de Bie

“Veehouders zouden ervoor moeten zorgen dat hun bedrijf in evenwicht is. De stalcapaciteit moet afgestemd zijn op het aantal koeien dat erin staat.”

Foto: Rabobank

De Bie hebben veehouders in zowel 2010 als in 2011 gemiddeld 10 cent per liter melk kunnen reserveren. Voor reguliere vervangingsinvesteringen is 5 cent per

liter nodig, zodat er globaal 5 cent per liter melk overblijft aan investeringsruimte. Voor een bedrijf met 600.000 liter is dat dan 30.000 euro.

DUURZAAMHEID

Voor de middellange termijn (komende zeven tot acht jaar) rekt Rabobank met een melkprijs van 32 cent. “Wij gaan ervan uit dat de melkprijzen hier omheen schommelen, met pieken en dalen.” Rabobank kent momenteel weinig melkveehouders met liquiditeitsproblemen. “Die problemen zien we eigenlijk alleen op sommige bedrijven die zwaar geïnvesteerd hebben, en bij de enkeling die speculeerde op een snelle verlaging van de quotumprijzen. Het melkquotum werd verkocht in de dure tijd, maar men verwachtte niet dat de prijzen hoog zouden blijven, waardoor er nu tegen te hoge kosten melk geleast moet worden. Bij het leasen van 1 miljoen liter melk, kunnen de kosten wel 200.000 euro per jaar bedragen. “Dat hakt er enorm in”, aldus De Bie.

Investeren waarin en wanneer?

Investeren worden altijd gestimuleerd door hoge melkprijzen, zo ook nu. De Bie constateert dat het geld momenteel vooral wordt besteed aan achterstallige investeringen, zoals het onderhoud aan gebouwen en de update van het machinepark. Ook wordt er nieuw gebouwd, maar de bouwactiviteiten benaderen bij lange na niet de bouwwoos van 2007-2008. Banken zijn tegenwoordig kritischer bij het toekennen van een financiering. De Bie heeft in deze wel enige adviezen voor veehouders. “Veehouders zouden ervoor moeten zorgen dat hun bedrijf in evenwicht is. De stalcapaciteit moet afgestemd zijn op het aantal koeien dat erin staat.” De Bie ziet dat sommige nieuwe stallen voor de helft leeg staan omdat de veehouder heeft besloten niet meer te investeren in melkquotum. In stallen met tweehonderd koeplaatsen, lopen de komende jaren soms maar honderd koeien rond. “Alleen als je de vaste kosten in je huidige productieomvang kunt borgen, is dit een mogelijkheid. Maar voor veel bedrijven kan dat niet uit. De extra vaste kosten van die halve lege stal drukken wel op die honderd koeien.” De Bie adviseert veehouders die fors groter willen bouwen met het

oog op toekomstige groei, goed uit te rekenen of de verdien capaciteit groot genoeg is om de extra vaste lasten van een deels lege stal te overbruggen. In dat opzicht is de strategie van geleidelijk bouwen – elke keer één of twee spanten erbij – zo gek nog niet. De bouwkosten zijn per saldo wel hoger, maar het bijbehorende financiële risico in de jaren erna is een stuk kleiner. Volgens De Bie is deze optie van geleidelijke groei voor veel veehouders gunstiger. In één keer de stalcapaciteit verdubbelen, is slechts voor weinigen weggelegd. Ook adviseert de Rabobank om

het convenant mede ondertekend. En wij kijken dan ook naar de stal die wordt gebouwd; die moet toekomstgericht zijn. Je bouwt een stal immers voor dertig jaar.” Dit betekent echter niet dat Rabobank op de stoel van de ondernemer gaat zitten. “Dat willen wij beslist niet. De ondernemer bepaalt wat hij bouwt en wij kijken hoe we dat als bank kunnen faciliteren. Daarbij realiseren wij ons dat de veehouderij verantwoordelijk is voor de reductie van het fosfaat, ammoniak en broeikasgassen. Deze volgorde geeft de prioriteit van vandaag aan. Wanneer een boer de

‘Steeds een spant erbij is zo gek nog niet’

productiefactoren optimaal op elkaar af te stemmen. “Het scheelt zomaar 4 cent per liter melk in bewerkingskosten.” Dit betekent dat er een optimaal evenwicht gezocht moet worden tussen eigen arbeid, machines, loonwerk en personeel. Dit vraagt om duidelijke keuzes.

Duurzaam bouwen

Rabobank is een van de partners die de Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij hebben ondertekend. Daarmee geeft de bank aan actief bij te willen dragen aan de verduurzaming van de Nederlandse veehouderij. “Wij hebben niet voor niets

‘ligboxenstal van de jaren zeventig’ wil bouwen (met een wat hogere nok en zonder muren), dan is de kans groot dat er in de nabije toekomst aanvullende investeringen nodig zijn om de stal alsnog ammoniakproof te maken. Dit soort zaken, nemen wij mee in de beoordeling van de kredietaanvraag. Wij calculeren de risico’s in dat in een later stadium vervolginvesteringen moeten plaatsvinden op het gebied van milieu, dierenwelzijn en diergezondheid. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen is een paragraaf binnen ons financieringsproces en mede van invloed op de risicoclassificatie.” <

Collectieve inzet

“Rendement werd tot voor kort vrijwel alleen vertaald in economisch rendement. Nu kun je daar ‘maatschappelijk rendement’ aan toevoegen. De maatschappij kan er immers voor zorgen dat je in de toekomst geen vergunning meer krijgt”, zegt De Bie. Hij roept veehouders op allemaal hun steentje bij te dragen aan een duurzame veehouderij. “Als straks blijkt dat de veehouderij zijn doelstellingen op het gebied van fosfaat, ammoniak, energie enzovoorts niet haalt, dan is er een reële kans dat de overheid ingrijpt en zich genoodzaakt ziet wederom productierechten in te voeren. De melkveehouderij is niet gebaat bij ‘koerechten’, dan vliegt er wederom veel kapitaal uit de sector, waar niets voor terugkomt. Alleen gezamenlijk kunnen we de melkveehouderij duurzaam maken. Elke individuele melkveehouder moet dus in actie komen. Dan is er toekomstperspectief en borgt de sector de benodigde ontwikkelingsruimte.”